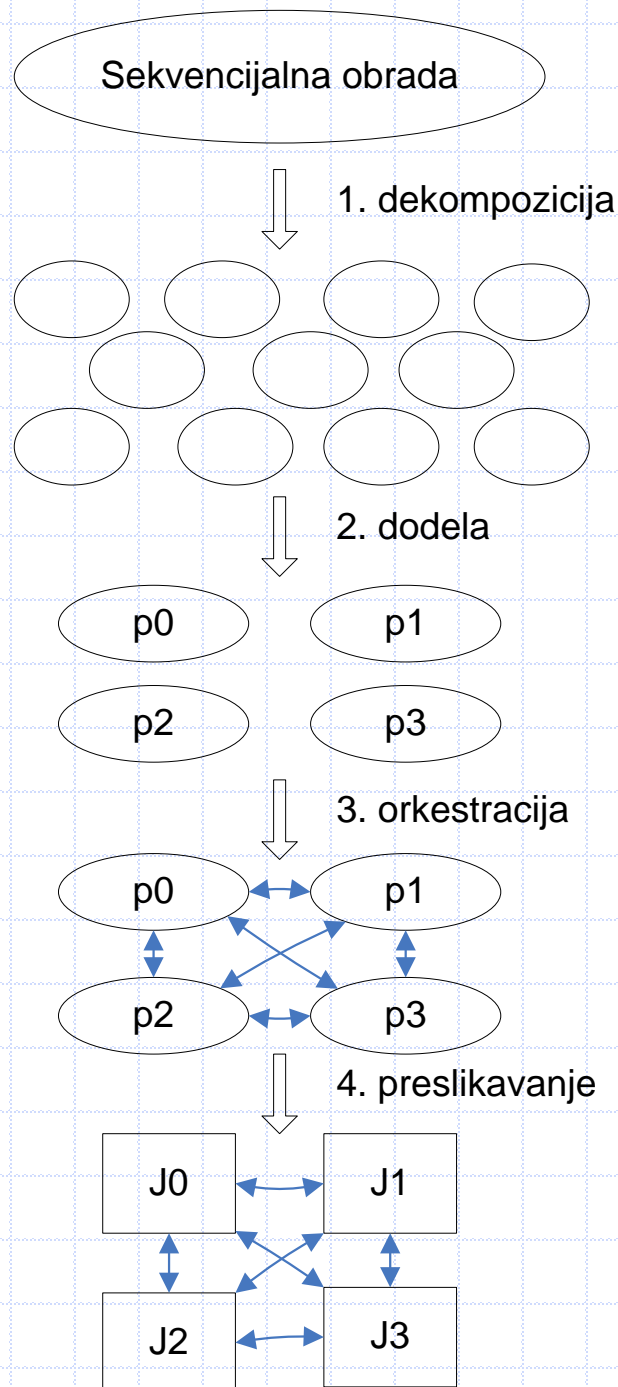

Paralelno programiranje II

- ❖ Analiza zavisnosti
- ❖ Struktura algoritma
- ❖ Podržavajuće strukture
- ❖ Komunikacioni šabloni

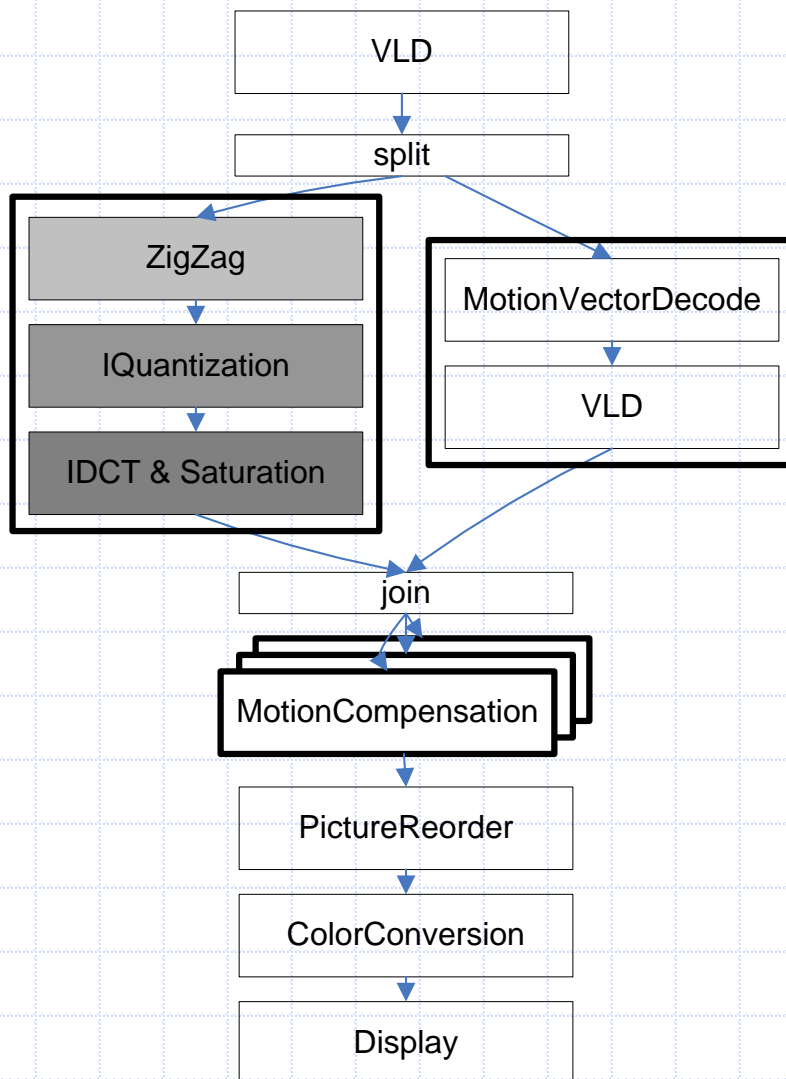

4 Koraka paralelizacije programa

Evo algoritma.

Gde je paralelizam?

- ◆ Dekompozicija zadatka
  - Paralelizam u aplikaciji
- ◆ Dekompozicija podataka
  - Ista obrada puno podataka
- ◆ Dekompozicija protočne obrade
  - Linije sklapanja podataka
  - Lanci proizvođača-potrošača

Analiza zavisnosti

- ◆ Ako su data dva zadatka, kako odrediti da li se oni mogu sigurno/ispravno izvršiti paralelno?

Bernštajnov uslov

- ◆ R_i skup mem. lokacija koje čita zadatak T_i (ulaz)
- ◆ W_j skup lokacija u koje piše zadatak T_j (izlaz)
- ◆ Dva zadatka, T_1 i T_2 , mogu biti paralelna ako:
  - Ulaz T_1 nije deo izlaza T_2
  - Ulaz T_2 nije deo izlaza T_1
  - Izlazi T_1 i T_2 se ne preklapaju

Primer: Da li ova dva zadatka mogu biti paralelna?

T1

$$a = x + y$$

T2

$$b = x + z$$

$$R_1 = \{x, y\}, W_1 = \{a\}, R_2 = \{x, z\}, W_2 = \{b\}$$

$$R_1 \cap W_2 = \{x, y\} \cap \{b\} = \emptyset$$

$$R_2 \cap W_1 = \{x, z\} \cap \{a\} = \emptyset$$

$$W_1 \cap W_2 = \{b\} \cap \{a\} = \emptyset$$

Četiri projektantska prostora

◆ Izražavanje algoritma

- I Pronalaženje paralelizma
  - ◆ Izlaganje konkurentnih zadataka
- II Struktura Algoritma
  - ◆ Preslikavanje zadataka na procese radi korišćenja paralelnih arhitektura

◆ Konstruisanje programa

- III Pomoćne strukture
  - ◆ Šabloni koda i struktura podataka
- IV Izvedbeni mehanizmi
  - ◆ Mehanizmi niskog nivoa, koji se koriste za pisanje paralelnih programa

Projektantski prostor: Struktura algoritma

- ◆ Sledeći korak je preslikavanje zadatka na jedinice izvršenja (procesi/niti)

- ◆ Važno je razmotriti
  - Broj jedinica izvršenja koje podržava ciljna platforma
  - Cenu deljenja informacije između jedinica izvršenja
  - Izbegavati suvišno ograničavanje implementacije
    - ◆ Radi dobro na ciljnoj platformi
    - ◆ Dovoljno fleksibilna da se lako adaptira za različite arhitekture

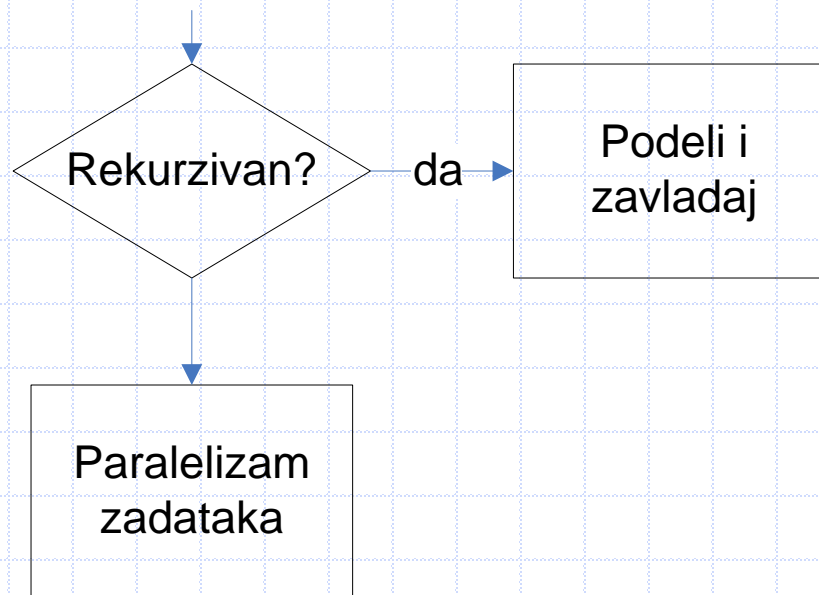
Glavni princip organizovanja

- ◆ Kako odrediti strukturu algoritma, koja predstavlja preslikavanje zadatka na jedinice izvršenja?
- ◆ Paralelizam obično određuje glavni princip organizovanja
  - Organizovanje po zadacima
  - Organizovanje po dekompoziciji podataka
  - Organizovanje po toku podataka

Organizacija po zadacima

- ◆ Rekurzivni program => podeli i zavladaaj
- ◆ Nerekurzivni program => paralelizam zadataka

Paralelizam zadataka

◆ Praćenje zraka (ray tracing)

- Obrada za svaki zrak je odvojena i nezavisna

◆ Dinamika molekula

- Obrada neograničenih sila, neke zavisnosti

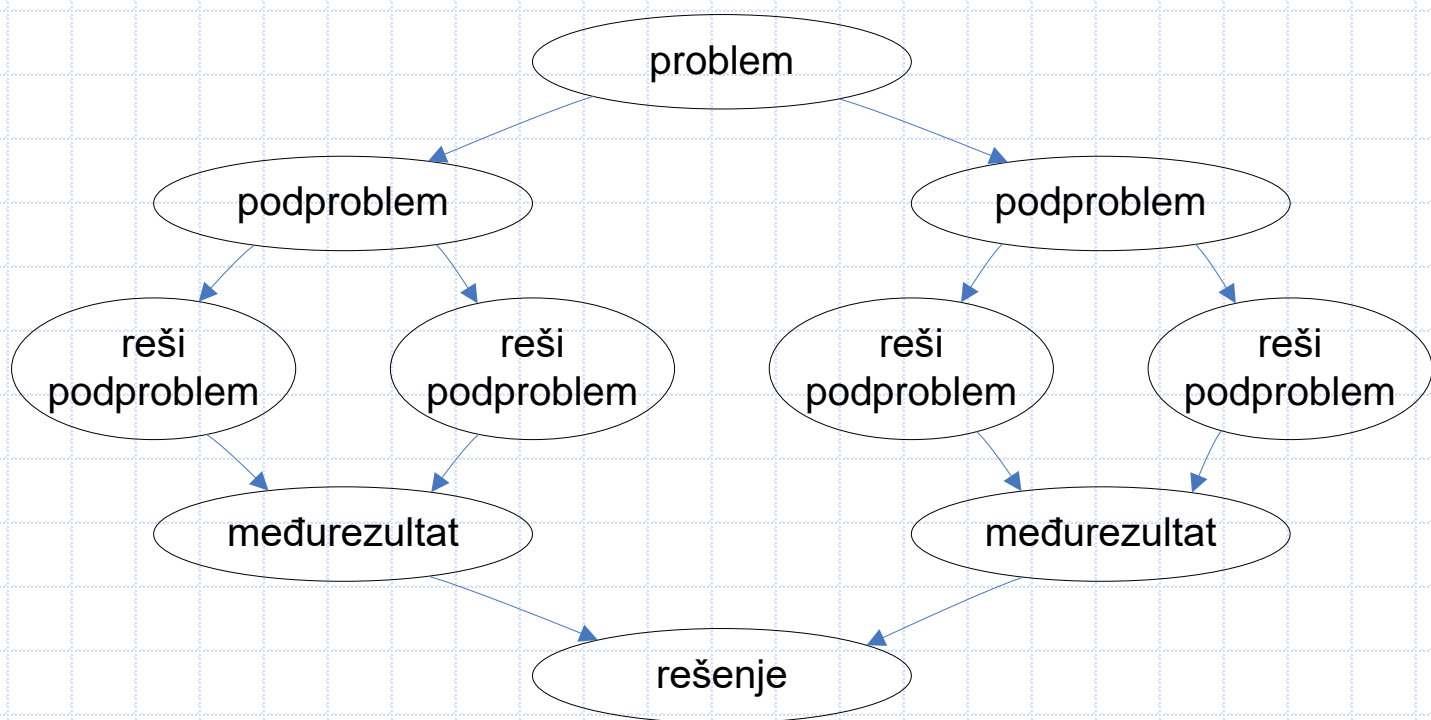
◆ Zajednički faktori

- Zadaci su pridruženi iteracijama petlje
- Zadaci su uglavnom poznati na početku obrade
- Svi zadaci se ne moraju završiti da bi se došlo do konačnog rešenja

Podeli i zavladaaj (divide & conquer)

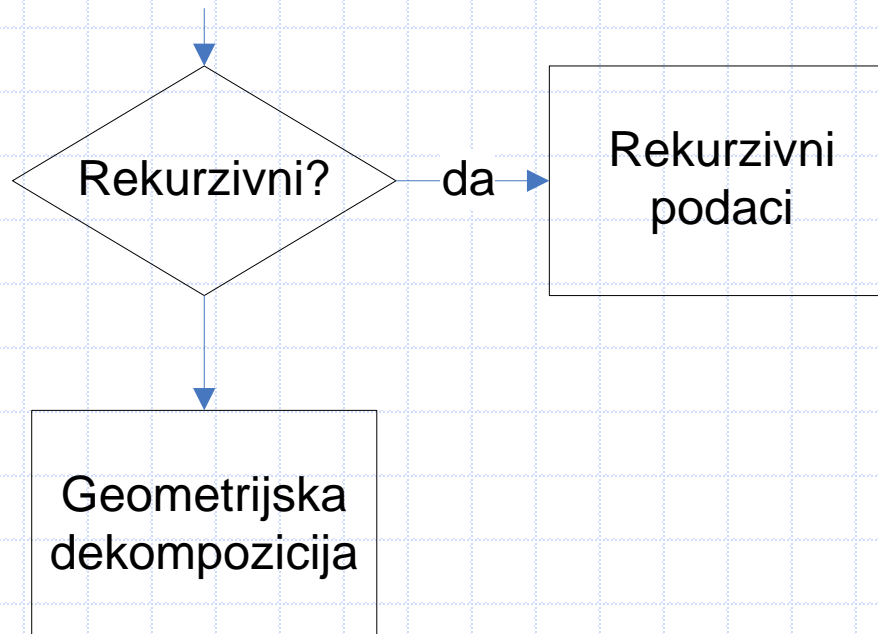
- ◆ Za rekurzivni program: podeli i zavladaaj
  - Podproblemi ne moraju biti uniformni (iste veličine)
  - Može zahtevati dinamičko uravnoteženje opterećenja

Organizovanje po podacima

◆ Operacije na centralnoj strukturi podataka

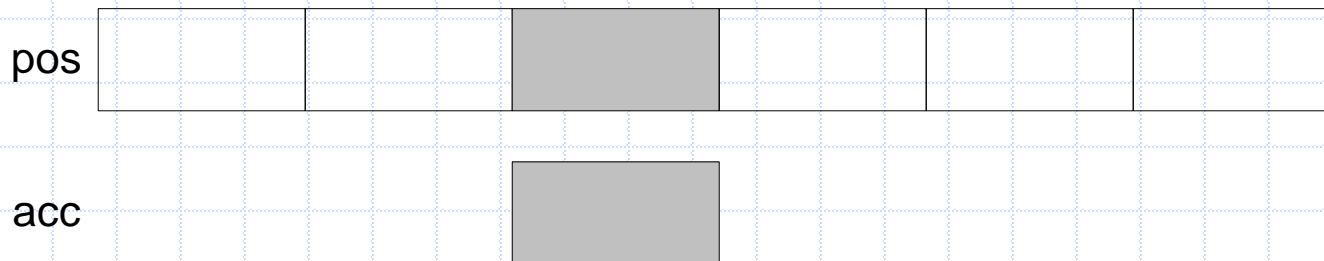
- Nizovi i linearne strukture podataka
- Rekurzivne strukture podataka

Geometrijska dekompozicija

- ◆ Simulator gravitacionih tela
  - Izračunati sile između parova tela i ažurirati sile na pojedina tela

```
VEC3D acc[NUM_BODIES] = 0;
for (i = 0; i < NUM_BODIES - 1; i++) {
    for (j = i + 1; j < NUM_BODIES; j++) {
        // Displacement vector
        VEC3D d = pos[j] - pos[i];
        // Force
        t = 1 / sqr(length(d));
        // Components of force along displacement
        d = t * (d / length(d));
        acc[i] += d * mass[j];
        acc[j] += -d * mass[i];
    }
}
```


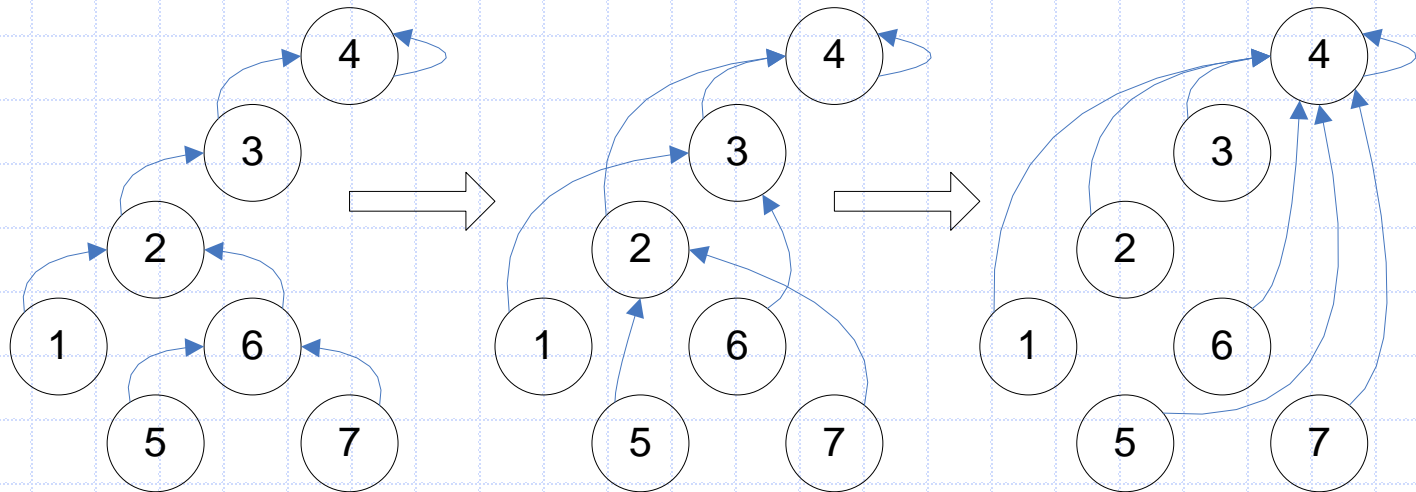
Rekurzivni podaci

- ◆ Obrade nad listama, stablima, ili grafovima
  - Obično se pokazuje da je jedini način da se reši problem, da se sekvencijalno ide kroz strukturu podataka
- ◆ Ali, pojavljuju se i prilike da se operacije preoblikuju tako da se izloži paralelizam

Primer rekurzivnih podataka: Pronalaženje korena

- ◆ Ako je data šuma usmerenih stabala sa korenom, pronadi koren stabla koje sadrži čvor
  - Paralelni pristup: za svaki čvor pronadi prethodnikovog prethodnika, ponavljaj dok ima izmena
    - ◆ $O(\log n)$ naspram $O(n)$

Kompromis:

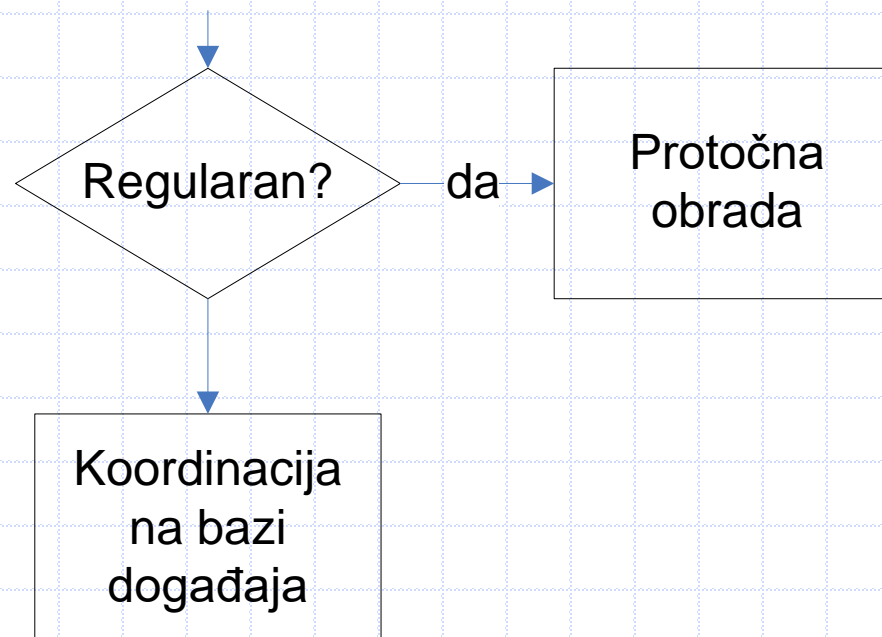
Količina posla naspram paralelizma

- ◆ Paralelno prestruktuiranje algoritma za pronalaženje korena dovodi do $O(\log n)$ naspram $O(n)$ za sekvencijalan pristup
- ◆ Većina strategija zasnovanih na ovoj strategiji dopuštaju povećanje ukupne količine posla radi skraćivanja vremena izvršenja na osnovu iskorišćenog paralelizma

Organizacija po toku podataka

- ◆ U nekim aplikacionim domenima, tok podataka određuje redosled zadataka
  - Regularan, u jednom smeru, uglavnom stabilan tok
  - Iregularan, dinamički, nepredvidivi tok podataka

Propusnost protočne obrade naspram kašnjenja (latency)

- ◆ Paralelizam protočne obrade je ograničen brojem stepeni protočne obrade
- ◆ Radi dobro ako je vreme punjenja i pražnjenja protočne obrade malo u odnosu na vreme obrade
- ◆ Mera performanse je obično propusnost
  - Stopa kojom se podaci pojavljuju na kraju protočne obrade (npr. broj okvira u sekundi)
- ◆ Kašnjenje protočne obrade je važno za aplikacije u realnom vremenu
  - Vremenski interval od ulaza podataka u protočnu obradu do izlaza

Koordinacija zasnovana na događajima

- ◆ U ovom šablonu, interakcija zadataka radi obrade podataka se dešava u nepredvidivim intervalima vremena
- ◆ U aplikacijama koje koriste ovaj šablon moguća su međusobna blokiranja zadataka (deadlock)

Podrživajuće strukture

- ◆ SPMD (Single Program Multiple Data)
- ◆ Paralelizam petlje
- ◆ Vodeći/Radnik (Master/Worker)
- ◆ Grananje/Pridruživanje (Fork/Join)

SPMD šablon

- ◆ Jedan program više podataka: stvara programe iz jednog izvornog koda, koji se izvršavaju na više procesora
  - Inicijalizacija
  - Dobavljanje jedinstvenog identifikatora
  - Izvršenje istog programa na svakom procesoru
    - ◆ Identifikator i ulazni podaci dovode do različitog ponašanja
  - Distribuiranje podataka
  - Dovršavanje (finalizacija)

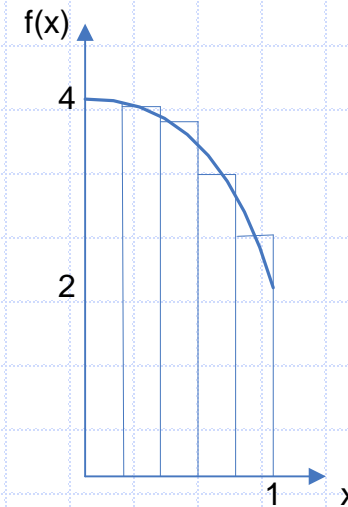

Primer SPMD:

Paralelna numerička integracija

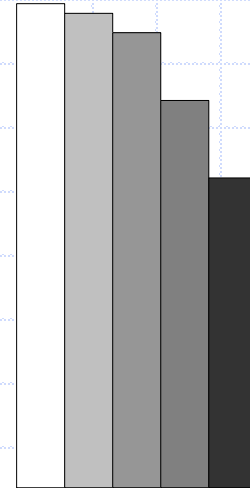
- ◆ Računanje broja π numeričkom integracijom funkcije $f(x)=4/(1+x^2)$ nad intervalom $(0,1)$.

```
static long num_steps = 100000;
void main()
{
    int i;
    double pi, x, step, sum = 0.0;
    step = 1.0 / (double) num_steps;
    for (i = 0; i < num_steps; i++){
        x = (i + 0.5) * step;
        sum = sum + 4.0 / (1.0 + x*x);
    }
    pi = step * sum;
    printf("Pi = %f\n", pi);
}
```


Računanje Pi sa integracijom (MPI)

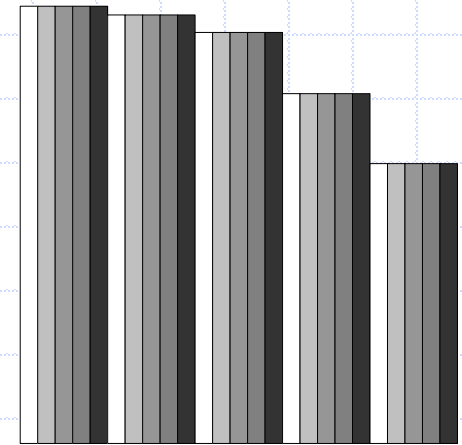
```
static long num_steps = 100000;
void main(int argc, char* argv[])
{
    int i_start, i_end, i, myid, numprocs;
    double pi, mypi, x, step, sum = 0.0;
    MPI_Init(&argc, &argv);
    MPI_Comm_size(MPI_COMM_WORLD, &numprocs);
    MPI_Comm_rank(MPI_COMM_WORLD, &myid);
    MPI_BCAST(&num_steps, 1, MPI_INT, 0,
              MPI_COMM_WORLD);
    i_start = myid * (num_steps/numprocs)
    i_end = i_start + (num_steps/numprocs)
    step = 1.0 / (double) num_steps;
    for (i = i_start; i < i_end; i++) {
        x = (i + 0.5) * step
        sum = sum + 4.0 / (1.0 + x*x);
    }
    mypi = step * sum;
    MPI_REDUCE(&mypi, &pi, 1, MPI_DOUBLE, MPI_SUM,
              0, MPI_COMM_WORLD);
    if (myid == 0)
        printf("Pi = %f\n", pi);
    MPI_Finalize();
}
```


Distribucija posla: Po bloku naspram Po ciklusu

```
static long num_steps = 100000;
void main(int argc, char* argv[])
{
    int i_start, i_end, i, myid, numprocs;
    double pi, mypi, x, step, sum = 0.0;
    MPI_Init(&argc, &argv);
    MPI_Comm_size(MPI_COMM_WORLD, &numprocs);
    MPI_Comm_rank(MPI_COMM_WORLD, &myid);
    MPI_BCAST(&num_steps, 1, MPI_INT, 0,
              MPI_COMM_WORLD);
    i_start = myid * (num_steps/numprocs)
    i_end = i_start + (num_steps/numprocs)
    step = 1.0 / (double) num_steps;
    for (i = myid; i < num_steps; i += numprocs) {
        x = (i + 0.5) * step
        sum = sum + 4.0 / (1.0 + x*x);
    }
    mypi = step * sum;
    MPI_REDUCE(&mypi, &pi, 1, MPI_DOUBLE, MPI_SUM,
              0, MPI_COMM_WORLD);
    if (myid == 0)
        printf("Pi = %f\n", pi);
    MPI_Finalize();
}
```


SPMD izazovi

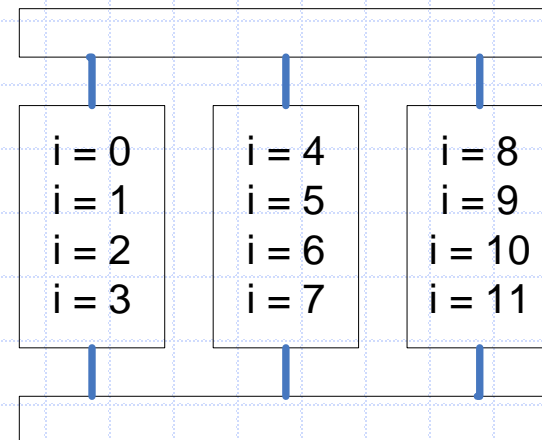
- ◆ Razdeliti podatke korektno
- ◆ Korektno kombinovati rezultate
- ◆ Ostvariti ravnomernu raspodelu posla
- ◆ Za programe koji zahtevaju dinamičko uravnoteženje opterećenja, neki drugi šablon je pogodniji

Šablon paralelizma petlje

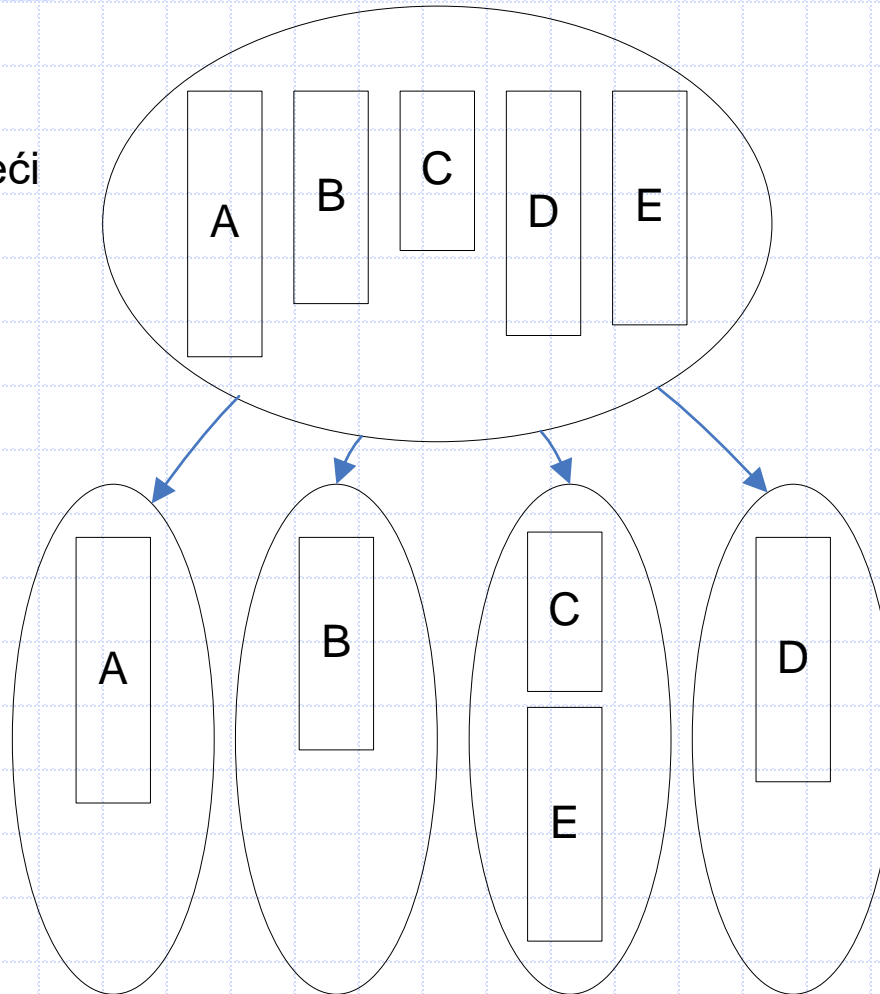
- ◆ Mnogi programi su izraženi korišćenjem iterativnih konstrukcija
  - Modeli programiranja kao što je OpenMP obezbeđuju direktive za automatsku dodelu iteracija petlje pojedinim jedinicama izvršenja
  - Posebno dobar kada se kod ne može masovno prestrukturirati

```
#pragma omp parallel for  
for(i = 0; i < 12; i++)  
    C[i] = A[i] + B[i];
```


Šablon vodeći/radnik (1/2)

vodeći

izvršioči

Šablon vodeći/radnik (2/2)

- ◆ Posebno relevantan za probleme koji koriste paralelizam zadataka gde zadaci nemaju zavisnosti
  - Zastidjujuće paralelni programi (embarrassingly parallel)
- ◆ Glavni izazov je određivanje kada je ceo problem obrađen (postoji potpuno rešenje)

Šablon grananja/pridruživanja

- ◆ Zadaci se stvaraju dinamički
  - Zadaci mogu stvoriti još zadataka
- ◆ Zadacima se rukuje u skladu sa njihovim odnosima
- ◆ Zadatak predak stvara nove zadatke (grananje) zatim čeka da se završe (pridruživanje) pre nego nastavi sa obradom

Komunikacioni šabloni

- ◆ Tačka-tačka (point-to-point)
- ◆ Slanje svima (broadcast)
- ◆ Redukcija (reduction)

Serijska redukcija

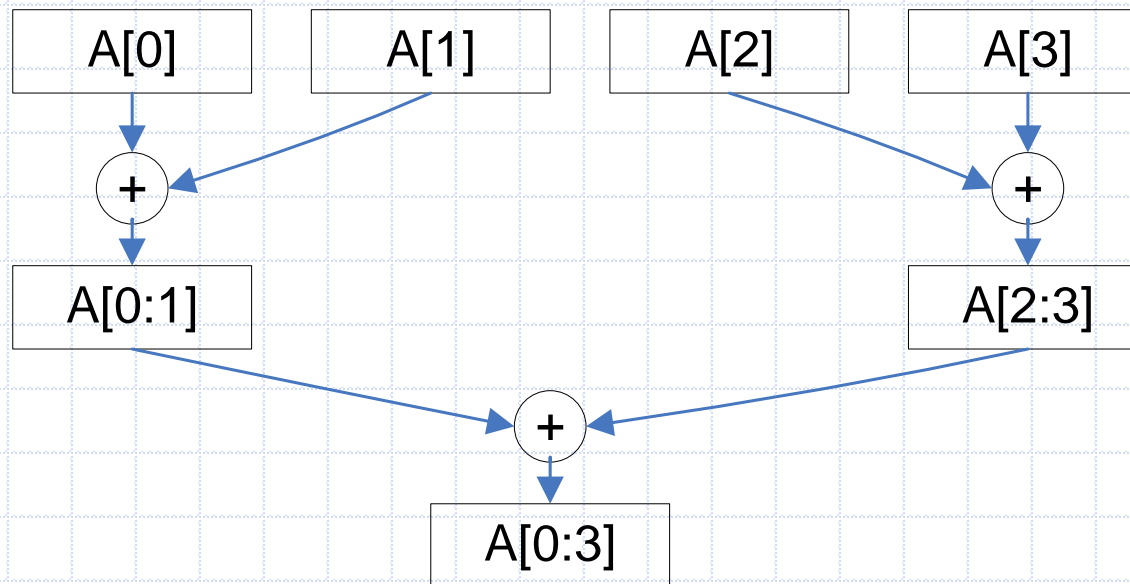
- ◆ Kada operator redukcije nije asocijativan
- ◆ Obično ga prati slanje rezultata svima
- ◆ Npr. serijsko skupljanje $A[0]$, $A[1]$, $A[2]$, $A[3]$ u čvoru koji ima $A[0]$:
  - Skupi $A[1]$, dobija se $A[0:1]$
  - Skupi $A[2]$, dobija se $A[0:2]$
  - Skupi $A[3]$, dobija se $A[0:3]$
  - Kraj

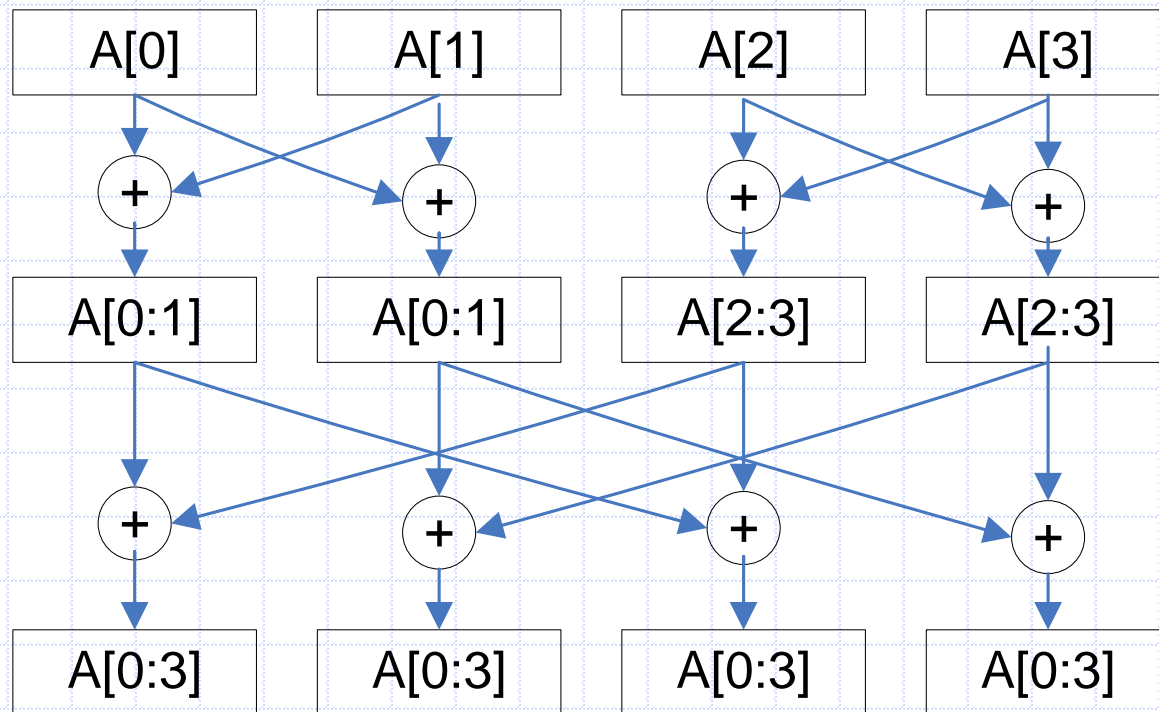
Redukcija zasnovna na stablu

- ◆ n koraka za 2^n jedinica izvršenja
- ◆ Kada je operator redukcije asocijativan
- ◆ Posebno atraktivan ako je rezultat potreban samo jednom zadatku

Rekurzivno-udvajajuća redukcija

- ◆ n koraka za 2^n jedinica izvršenja
- ◆ Ako svim jedinicama izvršenja treba rezultat redukcije

nastavak...

Rekurzivno-udvajajuća redukcija

- ◆ Bolja od pristupa zasnovanog na stablu sa slanjem svima (broadcast)
  - Svaka jedinica izvršenja ima kopiju redukovano rezultata na kraju n koraka
  - U pristupu zasnovanom na stablu sa slanjem svima
    - ◆ Redukcija uzima n koraka
    - ◆ Slanje svima ne može započeti dok se redukcija ne završi
    - ◆ Slanje svima uzima n koraka (zavisno od arhitekture)
    - ◆ $O(n)$ naspram $O(2n)$

Šabloni paralelizacije

◆ Za kraj sažetak

Struktura algoritma i organizacija

- ◆ Šabloni se mogu komponovati hijerarhijski tako da program koristi više od jednog šablona

	Paralelizam zadataka	Podeli i zavladaaj	Geometrijska dekompozicija	Rekurzivni podaci	Protočna obrada	Koordinacija na bazi događaja
SPMD	****	***	****	**	***	**
Paralelizam petlje	****	**	***			
Vodeći/Radnik	****	**	*	*	****	*
Grananje/pridruživanje	**	****	**		****	****

